

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:r 91 (666).

ONSDAGEN DEN 15 NOVEMBER 1899.

12:TE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS MODETIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. > 5:— IDUNS MODETIDN. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDRT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	--	--	---	--

ALFHILDA BÅÅTH, FÖDD LUND- BLAD.

DET FINNES LYCKLIGTVIS männi-
skor, hvilka mera än något annat
likna solstrålar. När de se in i våra
ögon, smälter isen i hjärtat och vårens
blommor spira fram, och, hvar helst de komma,
blir det ljusst och varmt. En sådan solkvinna
var prostinnan Alfhilda Bååth.

Jag såg henne första gången för 12 år sedan
en vårdag på Tärna folkhögskola syssla med
blommor, hvilka hon med modersömhet vårdade,
skyddade mot den starka östersolen, vattnade
och på allt sätt skötte om. Men snart fann jag,
att denna moderlighet vackrast framträdde i
förhållandet till hennes barn och måg och
sedan till den ungdom, hvilken i stora skaror
år efter år samlades i den stora, ljusa skol-
salen. I den kvinnliga folkhögskolan var
fru Bååth från dess början 1881 och till sin
död sin dotters biträde i handarbetsundervis-
ningen, och så väl under kvinnlig som manlig

kurs såg man henne mycket ofta äfven i hvar-
dagslag lyssna till föredrag, meningsutbyten
och hvad annat af intresse, som förekom. Hon
följde på alla områden in i det sista med i
sina barns arbeten och var alltid för de unga
flickor, hvilka helt blyga kommo och knacka-
de på hennes dörr, det vänligaste stöd och
den kärleksfullaste rådgifvarinna. Den ton,
med hvilken hon uttalade våra namn, skall
länge i våra sinnen klinga som en ljuf musik,
liksom det sätt, på hvilket ungdomen talade
om *prostinnan* eller nämnde henne, vittnade om
den kärlek och vördnad, vi för henne hyste.
Minnet af hennes personlighet och förhållan-
det mellan henne och hennes omgivning är
kanske det vackraste vi fört med oss från
Tärna folkhögskola, det, hvilket, om de kunn-
skaper vi där inhämtat blekna, står kvar och
hjälp oss att se tingen i deras rätta ljus.
Ty där föräldrarnas välsignelse bygger barnens
bo och dessa med den innerligaste och mest
omtänksamma kärlek stöda och omhulda de
vördnadsvärda gamla, där lär man sig, hur
sammhället säkrast kan bevaras.

När skolarbetet för dagen slutat, var det
så vanligt, att prostin-
nan i sommarkvällen tog
en promenad mellan
kyrkbacken och hemmet.
Det var ett nöje att då
få gå vid hennes sida,
se henne växla ett leen-
de eller ett vänligt ord
med de unga, som sam-
tidigt skyndade fram och
åter på den korta väg-
sträckan, men ändå ro-
ligare var en pratstund
i vinterkvällen, antingen
i familjekretsen eller på
eftermiddagen uppe i
hennes varma, trefliga
kammare, där hon, om-
gifven af vackra blom-
stertaflo och sina käras
porträtt, sysselsatte sig
med något pryldigt hand-
arbete eller fördjupade
sig i någon god bok.
Prostinnan Bååth läste
gärna och mycket. I tid-
ningarna följde hon med
dagens händelser, och på
det litterära, historiska
och religiösa området tog
hon del af det bästa, den
äldre och nyare litteratu-
ren hade att bjuda. Hennes
omdöme var fint, men

kanske för kärleksfullt, beroende på, att det mil-
da ljus, i hvilket hon såg allt, ej var starkt nog
för skuggbrytningar. För öfrigt hade hon sin
släkts utpräglade konstsinne, och hennes kol-
teckningar från ungdomstiden äro små mästerverk.
Hennes syster är, i förbigående sagdt,
fröken S. Lundblad, på sin tid en af Sveriges
förfämsta blomstermålarinnor. Detta fru Bååths
konstintresse delades af hennes man, som också
var en skicklig tecknare, och deras barn ha
tagit i arf samma levande sinne för konst
och skönhet.

När hennes dotter och måg voro upptagna
hvar och en med sitt arbete, blefvo besökande
i hennes eget rum alltid välkomna, och snart
voro gäst och värdinna inne i ett lifligt sam-
tal, för så vidt icke gästen föredrog att lyssna,
ty fru Bååth hade en stor förmåga att be-
rätta, och hennes skildringar, färgade af henne
själf, framträdde alltid i behaglig belysning.
De voro lifliga, målande, ganska humoristiska,
men utan hårda konturer eller belagda med
starka färger. Ämnen saknades aldrig. Fru
Bååths fäderne- och modernehem tillhörde
den tid, då »seklet var ungt», och allt det

PROSTINNAN BÅÅTH, FRU CECILIA BÅÅTH-HOLMBERG OCH DIREKTÖR
TEODOR HOLMBERG I PARKEN VID TÄRNA.

HAMMARLÖFS PRÄSTGÅRD.

bästa från denna tid, så i religiositet som estetik, hade hon fått i fäderne- och modernearf. Den, hvilken ej visste, att fru Bååth var dotterdotter till prosten Schartaus väninna, professorskan Tegman, kunde dock knappast ana, att den blida, så varmt religiösa och dock så frisinnade kvinnan hade vuxit upp inom ramen af den rörelse, hvilken i början af århundradet utgick från den ofvannämnde utmärkte predikanten och själasörjaren; men allt var hos Alfhilda Bååth personligt, allt bröts i hennes egen prisma.

Hennes fädernamn var Lundblad, och det var om hennes farfar, den gamle professorn i latin, Tegnér skref:

»När herdegossen med sin lyra kom från Hallandsheden, då steg småningom det glömda Latium opp för oss i dagen med manligt vett, med styrkan och behagen, och unga sinnen tjustes än en gång af Tullii svada och af Maros sång.»

Med den store skalden var hennes familj sammanknuten genom vänskapens band. Hans vän, professor Bolméer, var gift med den glada, genialiska Laura Lundblad, och hvad som, då seklet var ungt, sammanfört Tegnérskas och Lundbladskas familjerna, det fortlefde sedan hos barn och barnbarn, ja, äfven hos deras ättlingar. Redan då räckte skalderna öfver Sundet hvarandra handen, och bland fru Bååths relikier finns en ros, som en gång Oehlschläger brutit åt den lilla blåögda, svenska flickan.

År 1849 trädde Alfhilda Lundblad i äktenskap med d:r Lorenz Bååth. Deras hem blef på det gamla Malmöhus slott, där doktorn var fångpredikant. Från de mörka fångelserna blef det i mer än ett afseende för den pliktrogne och i nöden så varmt deltagande mannen en hvila att komma in i hemmet, som Alhildas blotta närvaro gjorde ljusst.

Hennes son, d:r A. U. Bååth, har i en vacker dikt, »Ett barndomsminne», berättat om sitt eget och den äldre broderns förhållande till soldater och fångar. Han säger där:

»Så godt vi kände mången,
och det blef lif och prat.
Vid namn oss nämnde fången
och vaktande soldat.»

Sådan var lärdomen, inhämtad på modersknä: kärlek till och sympati för allt lefvande, först och främst människorna, i hvilken gestalt de än möttes. Vid ovanligt tidiga år utnämndes fångelsepredikanten d:r Bååth till kyrkoherde i Hammarlöfs stora pastorat. Han ansåg sig själf knappast kunna komma på förslaget, då han till sin öfverraskning befanns ha fått de flesta rösterna. Orsaken till detta var den vackraste.

Doktor Lorenz Bååths far hade varit köpman, men under sonens skoltid fått nedlägga sin affär. Den första lön sonen erhöi använde

han till inköp af spannmål och satte på detta sätt sin mor, då vorden änka, i tillfälle att börja en större bryggeriaffär. Med en bonde från Hammarlöf hade köpet afslutats, och när sedan doktorn uppträdde som sökande till pastoratet, menade bönderna, att en bättre kyrkoherde kunde de ej få än den, hvilken genom sina handlingar tolkade budorden.

Enär dr Bååth var den yngste af de sökande och sålunda hade ytterst små utsikter, afgick en deputation bönder från Hammarlöf till Oscar I, som strax villfor deras begäran, ty högt värderade han den utmärkte fångpredikanten. Liksom kungen var nämligen den unge prästen ifrig för fångväsendets förbättring. I berättelsen »Själhög» (se hennes arbete: Spillror) har hans dotter vidare utfört denna sak.

På våren 1857 flyttade den nyutnämnde kyrkoherden med svärmor, hustru och tre små barn, dottern endast 2 månader, till den utmärkt vackra prästgården, i hvars trädgård och park den bördiga skånska jorden närde det bästa och vackraste af frukter och blommor, som vår sydligaste provins kan frambringa. Härifrån dagtecknas skalden A. U. Bååths och författarinnan fru Cecilia Bååth-Holmbergs alla ljusa barndomsminnen, och främst i dem intar husets fru sin plats, hon, som för alla gjorde hemmet så ljusst och härligt. I fru Bååth-Holmbergs »Sydskånska teckningar» äro just dessa barndomsminnen huvudtemat. I detta sydskånska prästtjäll hade sönerna och dottern i sina föräldrar en föresyn af föräldravörnad. Dr. Lorenz Bååth brukade om sin svärmor säga, att han för den lycka, som alltid följt honom, haft hennes förböner att tacka.

Från mor och mormors läppar fingo barnen sina första intryck. Sonen Albert fördes af sin mor in i den nordiska sagovärld, hvars förtjänstfulle tolk han sedan blifvit, och dottern lärde sig af henne att berätta och lyssna till historiens allvarliga sångguddinna, icke endast när hon täljde om forna tider, utan ock då hon berättade ur dagens historia. Den lilla satt bredvid, när mor och mormor under danska kriget 1864 stickade varma yllepersedlar till de frusna danska soldaterna, och medan hennes far läste tidningarna, repade hon upp fyrkantiga linnelappar till charpi åt de sårade, ja, hon fick med egna händer i silkespapper vira in de smycken, som mor och mormor sålde för att skaffa hjälp åt de nödställda på andra sidan Sundet.

Tyvärn måste snart mor och barn skiljas. Ungdomen skickades i skolorna, men därute i lifvet gingo ständigt tankarna hem till den ljusa, blida modern, hvilken de mindes, där hon om kvällen satt på sängkanten och lärde dem lämna sig åt en himmelsk fader så ljusst och så kärleksfull, att han väckte, icke deras fruktan, utan deras obe-gränsade förtroende. Kärlek var denna moders enda rättesnöre. I kärlekens ljusst sökte hon se allt, och lifvets förvecklingar sökte hon med dess hjälp lösa eller, då det icke gick, bortförklara.

Af den kärleksfulla fadershanden tog hon också lifvets pröfningar. Det var till fadershemmet däruppe hennes make

1872 kallades, och det var också dit ett par år senare hennes äldste son gick.

Någon tid förut hade hon lämnat det vackra Hammarlöf — 1873 sköfladt af elden — och flyttat in i en prydlig våning i det för henne så minnesrika Lund. Här gjorde hon bröllop åt sin enda dotter, Cecilia, och föreståndaren vid Västmanlands läns folkhögskola, direktör Teodor Holmberg. Följande höst lämnade hon akademistaden och flyttade upp till sin dotter.

Den nu så vackra och rymliga folkhögskolan hade då ännu ej fått egen lokal, utan var provisoriskt inhyst i Kumla gamla prästgård, märklig såsom varande Benjamin Höjers födelseplats. Fru Bååth fick därför till en början hålla till godo att bo bredvid och mången mörk vinterafton gå mellan snömurar in i sitt lilla änkesäte. Där i ensamheten följde hon som alltid med sonen på hans färder genom lifvet, och dit trädde också hans häg. Om detta vittnar den vackra dikten: »Jag gick ej allen — ty du var mig när», ur hvilken vi låna följande:

Och fram till fönsterlist jag mig varsamt smyger.
Där ser jag dig inne, du blidaste moder min.
Du sysslar vid lampan, men ute är tanken och flyger
Så vida kring världen. Söker den sonen din?
Jag ofta har känt på min färd, hur med vingslag
fina

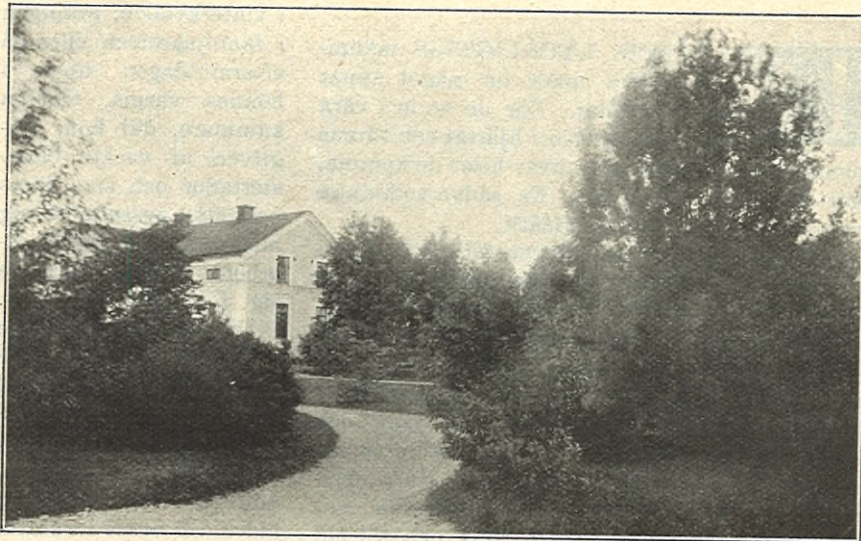
De hult ha kretsat ikring mig, tankarna dina.
Och aldrig jag haft en stund så god,
Som då jag känt, att du när mig stod!

I 22 år bodde fru Bååth i Västmanland, sedan 1880 på den plats, där nu Tärna folkhögskola är belägen.

Hennes svärson har vittnat, att hon i allt var hemmets goda genius. För sin enda dotter var hon den bästa vännen, glädjebriingskan, hvars friska lynne och upphöjda jämnmod genomskimrade det landtliga lifvets enformighet; hvad mor och dotter, särskildt under de tio sista åren, voro för hvarandra, kan icke med ord skildras.

Årligen gjorde hon efter flickskolans slut en tur till någon sydligare provins. De sista fem åren har färden ställts till Göteborg, där hon i sin sons lilla vackra hem tillbragte höstmånaderna. September har ock för hennes vänner där haft ett eget soligt behag. Vi ha vetat, att när träden ute skiftade i höstens stämningsfulla färger, fanns det inne i denne sons boning en själ, som visserligen, efter vårt sätt att mäta tiden, borde bära någon prägel af att sommaren var förgången, men hvilken i stället år efter år syntes mera ljusst och gaf intryck af, att vi nalkades våren snarare än vintern.

Det var ock med våren den gamla lekte. En liten sonson hälsade henne hvarje morgon med jubel, men ville, när aftonen kom, så

TÄRNA FOLKHÖGSKOLA.

ogärna skiljas från farmor. En afton måste det dock ske. Han fick säga godnatt för en lång sömn.

Hämtad af dotter och måg, återvände Alf-hilda Bååth till det kära Tärna-hemmet, där hon efter ett par dagars, som man trodde, tillfälligt, lindrigt illamående aftonen den 19 oktober — hennes äldste sons födelsedag — i sin dotters armar stilla inslumrade, 77 år och ett par månader gammal. Barn, systrar och vänner stå försänkta i sorg. Tomrummet efter den kära afidna skall aldrig kunna fyllas. Endast den lille sonsonen är glad. Han säger med fröjd: »Farmor är hos Gud.»

I familjegravnen å Sala stads nya kyrkogård hvilat nu denna fromma, blida kvinna. Vacker är platsen: den vida soliga slätten, där Tärna-hemmet skimrar i fjärran, den vänliga staden, där många hjärtan minnas henne, och tätt invid gravnen berget, i hvars skog vårens fåglar sjunga om livvets återfödande.

AMANDA LEFFLER.

GRÅVÄDER. FÖR IDUN AF SNORRE.

I det hemmet var så gladt,
Inga sura miner.
Här, jag tänkte i mitt sinn',
Solen ständigt skiner.

Strålände förnöjd var »far»
Med sitt hem och alla.
Lilla frun vid sitt bestyr
Hördes glädtigt tralla.

Allting gick med lif och lust.
Barnen muntert rasa,
Och på hemmets trefna hård
Sprakar det en brasa.

Glädjen lyste i hvar vrå,
Värmdes själ och sinne.
Hemmets bästa tomtar små
Pysslade därinne.

Till det samma hem en dag
Mina steg mig förde,
Intet glädtigt tal och skratt
Denna gång jag hörde.

Herrn gick dyster, mörk och tvär,
Intet föll på läppen,
Hatten fanns ej på sin plats,
Inte heller käppen.

Frun försökte hålla stånd,
Visade sig tapper,
Tills hon blef beskylld att ha'
Slarfvat bort ett papper.

Knappast något, som man vet,
Fruar mera sårar.
Nu protester kom i mängd,
Snyftningar och tårar.

Barnen in till mor och far
Smått förskrämda titta,
Gripas också småningom.
Utaf samma smitta.

Grål och kif och gråt och skrik,
Ljufligaste toner,
Ljuda snart där inifrån
Barnens regioner.

Uti hemmets alla vrår
Något grått som lurar.
Själftva brasan ta'r ej fart,
Ligger där och surar.

In i köket så till sist
Sig det gråa tvingar,
Husets pigor slänga argt
Uti spisens ringar.

Afkyld, häpen och förskräckt,
Ta'r jag på mig kappan.
En af husets tomtar små
Möter jag i trappan.

»Hvad i alla da'r har händt?
Kan ni det förklara,
Hvarför är ert hem så grått,
Som så ljust kan vara?»

»Jo», sad' tomten, som i skratt
Nära var att brista.
»Lätt det tändas kan en eld
Utaf minsta gnista».

»Mannen klok och stor och vis
Lätt humöret tappar;
Han i morse saknade
»Uti skjortan knappar.»

SMÅSKOLELÄRARINNORNAS SAK.

FÖLJANDE behjärtansvärda skrifvelse har kommit oss tillhanda:

»Skulle Idun, allas vän och rådgifvare, vilja gifva de i ekonomiskt hänseende betryckta småskolelärarinnorna ett råd eller räcka dem en hjälpsam hand till ernående af en förbättrad samhällsställning. Att vända sig till församlingarna med begäran om löneförhöjning är förgäfvat, ty de göra ej mer i det afseendet, än lagen ålägger dem. Och lagen bestämmer nämnda lärarinnors lön till 300 kr. förutom husrum och ved. Husrummet kanske mången gång bestående af ett litet »krypin».

Alltså 25 kr. i månaden är hvad vi hafva att använda till mat, kläder samt öfriga utgifter. Svårt nog har det varit att få denna lilla månadspenning att räcka till det nödvändigaste, men med bekymmer se vi framtiden an, då lefnadsomkostnaderna så stigit. Visserligen hafva de flesta stadsförsamlingar beaktat denna sak, men för oss lärarinnor, anställda vid lands- eller bruksförsamlingar, göres ingenting. Lefnadsomkostnaderna äro dock

lika, om ej nästan högre vid bruk eller andra fabriksambällden, ty där är pristegringen oerhörd.

Någon biförtjänst är mycket svår att skaffa sig, och dessutom skulle skolan utan tvifvel förlora därpå, enär den bör taga och äfven tager alla krafter i anspråk. Kvinnlig slöjd finnes ju i de flesta församlingar, och för undervisning däri betalas vanligast 50 kr., hvilket kunde blifva en liten välbehöflig tillökning af inkomsterna, men till och med denna lilla förtjänst förnekas många bland oss, emedan slöjdundervisningen är öfverlåten till annan person.

Riksdagen, ja, den beviljade visserligen för ett par år sedan ett ålderstillägg af 50 kr. efter 10 års tjänstgöring, men som vi ej äro ordinarie, äga församlingarna rätt att utan vidare, när dessa behaga, uppsäga oss till flytning.

Skall då verkligen arbetet med de små i vårt land skattas så ringa, att det icke ens anses värdt att »föda sin man»? Och det oakadt inträdesfordringarna vid seminarierna ej äro små och kursen icke billig, helst sedan den nu blifvit 2-årig.

I förhoppning att Idun, som så varmt tagit sig an telefon- och postkvinnornas sak, icke heller skall lämna vår sak obeaktad, hafva vi vågat komma med en dylik begäran.

NÅGRA RÅDLÖSA SMÅSKOLELÄRARINNOR OCH MÅNGÅRIGA PRENUMERANTER PÅ IDUN.»

*

För att nu bringa bästa möjliga utredning i »småskolelärarinnornas sak», som i sanning synes vara ömmande och tarfva alla goda krafter bistånd, uppmana vi *alla*, som kunna ha något att anföra till densammans belysande eller några förslag till missförhållandenas afhjälpan, att ej dröja med att yttra sig i ämnet. Iduns spalter skola gärna stå öppna.

KUNGSSTUGAN I ÖREBRO. ETT MINNE FRÅN FEMTONHUNDRALETT.

MÅNGEN besökare af Stockholmsutställningen år 1897 torde ännu från sina vandringar inom Gamla Stockholms råmärken erinra sig en byggnad af synnerligen ålderdomligt utseende. Den var uppförd af groft timmer eller åtminstone något, som skulle likna sådant, i två våningar, hvaraf den öfre sköt framom den andra med en bred, af bröstvärn krönt svalgång. Till denna ledde rätt ifrån gatan en rak öppen trappa. Byggnaden i fråga framställde ett borgarehus från femtonhundratalet; möjligen med sina tvänne våningar af något förnämligare typ än den då vanligaste.

Märkligt nog har en sådan byggnad, som *verkligen* förskrifver sig från denna aflägsna tid, blifvit bevarad i vårt land. Det är den så kallade kungsstugan i Örebro. Sedan den i öfver fyra hundra år orubbad på sina grundvalar motstått tiden och af ett blidt öde skonats undan eld och förstöring af annat slag, har den förliden sommar, sedan Örebro stad ansett sig behöfva tomtplatsen, blifvit nedtagen och förflyttad till en af stadens mindre parkanläggningar. Där, i en kanske för ett sådant något främmande omgifning, har det gamla borgarhuset för kort tid sedan rest sig på nytt.

Idun har i anledning häraf funnit lämpligt meddela ett par bilder från den märkliga byggnaden. Den ena visar dess yttre med den kännetecknande öppna trappan samt svalgången eller loftet, medan taket ännu är täckt med tegel i stället för att enligt den ursprungliga anordningen vara torfbelagdt.* Den andra afbildningen är från byggnadens inre och återger en därstädes på själfva träet å ena gavelväggen målad allegorisk framställning. Innan

* I sammanhang härmed kan erinras om, hur Olai Magni, enligt Hildebrand, berättar om, att kreaturen betade på torftaken, något som kom väl till pass, när en stad var utsatt för belägring.

A. Barr foto.

KUNGSSTUGAN I ÖREBRO.

PÅ LEDIGA STUNDER.

MEDAN DEN kvinnliga slöjden under alla tider hållits högt i ära, från kungadottern, som sömmade hjältens bild i guld och silke, till torparmor, som väfde den svenska vadmaln af ull efter egna får, från våra dagars konstnärligt bildade unga damer i »Handarbetsvännen» till tösen i folkskolan, som broderar kråkspark, har den manliga slöjden betraktats med en viss ringaktning.

Då någonting i huset går sönder, är alltid hustrun redo att inom sitt område afhjälpa skadan med nål och tråd, men hur bär mannen sig åt? Går en dörr i baklås, skickar han bud på smeden, om ett fönster slår sig snedt, tillkallar han snickaren, skall en gardin sättas

tid hustrun redo att inom sitt område afhjälpa skadan med nål och tråd, men hur bär mannen sig åt? Går en dörr i baklås, skickar han bud på smeden, om ett fönster slår sig snedt, tillkallar han snickaren, skall en gardin sättas

vi dock gifva oss tid att närmare granska den, torde några ord om själfva byggnadens historia vara på sin plats.

Redan dess namn, kungsstugan, ger oss anledning antaga, att den en gång haft en ställning vida för mer, än dess, enligt vår tids begrepp, oansenliga yttre tyckes angifva. Sägna vet också förtälja, att namnet bevarar minnet af en högt uppsatt mans besök, nämligen ingen ringares än gamle kung Göstas. Likaså säges det större af byggnadens tvänne rum, af ålder kalladt rikssalen, hafva utgjort platsen för det märkliga möte år 1540, då Sverige genom Arf-föreningens stiftande öfvergick från val- till arfrike.

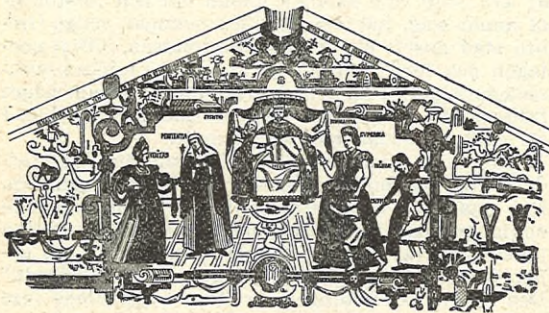
Intill »rikssalen» gränsar ett mindre rum, »Carl XI:s sängkammare», hvarest nämnde monark ansetts ha bott, då han såsom hertig besökte Örebro stad, medan slottet stod under ombyggnad.

Båda rummen hafva haft tak och väggar rikt prydda med målningar, af hvilka ännu lämningar finnas i behåll. I »rikssalen» återfinnes det förut omnämnda allegoriska bildverket, enligt Eichhorn, som för ett antal år sedan lämnat en redogörelse därför i tidskriften »Nu», den enda målning af detta slag, som blifvit bevarad i Sverige från senare hälften af sextonde århundradet. Den framställer en domarescen, där, till höger från åskådaren räknadt, en olycklig bönfällande störtar fram till den i midten tronande domaren, medan åtskilliga dygder och laster, hvilkas namn återfinnas på målningen, äro honom till hjälp eller hinder, hvar efter sin art.

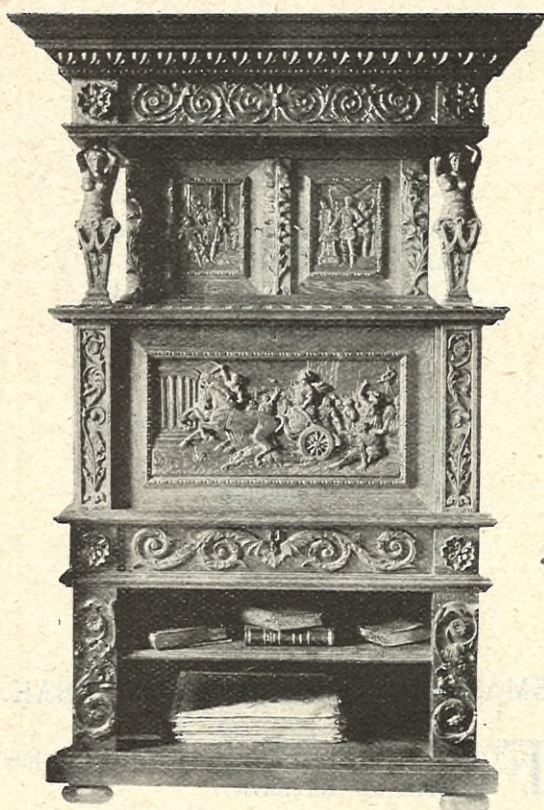
Målningen anes tillkommen, närmare bestämdt, mellan åren 1595—1617, då en borgmästare i Örebro, Lars Olsson, ägde gården, och hvilken kall som domare ger en god förklaring för valet af ämne vid målningens framställande.

Gården har sedan gått genom flere händer, tills den omsider blifvit stadens ägendom. Det torde kunna räknas som en synnerligen lycklig händelse, att Kungsstugan blifvit bevarad intill våra dagar. Nu, sedan Örebro stad såsom ägare åtagit sig förpliktelserna om den, vågar man tryggt hoppas, att den märkliga byggnaden, hägnad och vårdad som dess ålder och minnen göra den det värd, än skall gå sekler till mötes.

HANNA WIJNBLOTH.

VÄGGMÅLNING I KUNGSSTUGAN.

SNIDADT SKÅP I EK.

upp, sänder han efter tapetseraren, och finnes ej handverkare att tillgå, står han där vanligen handfallen och hjälplös, ty han har aldrig fått lära sig att handtera verktyg.

Den nu uppväxande generationen åtnjuter däremot slöjdundervisning i skolorna och därmed lägges en god grund att bygga på, men man måste tillse, att det icke för de flesta stannar vid grunden af brist på byggnadsmateriel. Träslöjden, som har så stora betingelser i vårt skogrika land med dess långa vinterkvällar, börjar dö ut bland allmogen, men bör omhuldas och vinna insteg hos de bildade klasserna. Härtill fordras *mödrarnas* medverkan. Må de icke låta sig störas af litet sticor och hyfvelspån i barnkammaren, utan skaffa sonen en hyfvelbänk med nödiga verktyg och uppmuntra honom att dagligen be-

gagna den. Väckes hans intresse för saken, kan slöjden snart bli en af hans kära- ste förströelser, och när ynglingen blir man, följer honom hans hyfvelbänk från studerkammaren till det egna hemmet.

Jag förbigår slöjdens uppfostrande inflytande, som nog har kompetentare målsmän, för att af erfarenhet vitsorda dess hälsosamma verknin- gar på den vuxne mannen såsom mot- vikt mot det andliga arbetet. Vid hyfvelbänken kommer blodet i hastigare omlopp, de under stillasittandet styfnade lemmanne mjukas upp, motionen kan drifvas, tills man blir så varm man behagar, och under tiden får hjärnan nya intryck, får hvila. Detta skulle naturligtvis lika bra kunna åstadkommas med gymnastik, men hvem kommer sig för att gymnastisera tillräckligt i ensamheten för att bli varm? Dessutom har slöjden den fördelen framför kroppsöfningar att vara produktiv. Produkterna, enkla från början, blifva småningom gedignare, lusten växer med uppnäendet af allt bättre resultat, intresset stegras, så att man sätter sig in i de teoretiska och konstnärliga sidorna af saken, arbetsfältet vidgas och befinnes vara oändligt. Hvad som från början syntes omöjligt att uppnå, åstadkommes under tidens lopp med lätthet och säkerhet.

*

De två afbildade renaissans-skåpen äro icke vidare märkvärdiga, än att de äro alster af hemslöjd, förfärdigade bland mycket annat på lediga stunder såsom rekreation efter stillasittande arbete. Det större är af ek, 2 m. högt, orneradt med läderlapps- och maskros- motiv samt bonadt i mörkröd ton. Det mindre, 1,5 m. högt, är af italiensk valnöt, hållet i träets naturliga färg och ornamenteradt enligt italiensk smak.

GOTTHARD SUNDBERG.

DÄR CHRYSANTHEMUM BLOMMAR.

HVAR ÄRO VI? Bestämdt inte i Mälarstaden, öfver hvilken senhöstens himmel nu hänger som ett stort stycke vadmal med en och annan remsa gyllentyg i, utan långt, långt borta i ett solland, som heter Japan, om hvilket Pierre Loti skrifvit förtjusande prosadikter, färgklara, naiva och prudentliga som det japanska landskapet själf.

Ni minns ju den lilla trippande madame Chrysanthemum i Nagasaki, hon, som hade så mjuka rörelser, när hon gick eller dansade, och kunde spela vackra och rörande melodier på sin gitarr, där hon satt i det dämpade ljuset från de stora kulörta lyktorna, som eklärerade hennes sköra lek- sakshus. Hennes syster är för öfrigt er kära väninna O Mimosa San — det är hon, som nu tittar fram där med sitt välkoafferade hufvud och, själf en blomma, ler mot er ur chrysanthemums doftande och färgrika blomsterhaf.

Ja, vi befinna oss midt i ett exotiskt landskap, ehuru vi hvilket ögonblick som helst kunna höra vagnbullret från Regeringsgatan utanför. Det är i chrysanthemumriket vi vandra. De många blomstervarieterna blända oss med sin färgning, det är en färgskala från det snöhvita, till det djupaste bruna eller guldröda, med härliga intervaller af blekgult, violett eller lilas. Och hvilka namn ha ej dessa den österländska florans adelsdamer! La Triomphante heter den där skönheten i hvitt päls- verk, som täflar med de gulklädda ladies Byron och Laurence eller med de ännu hvitare damerna Lacroix

och Avalanche, bredvid hvilka prunka den röda och hvita Préfet Robert samt den praktfullt helröda Edith Rowbottom.

De vagga på sina långa stänglar, då vackra kvinnoansikten flocka sig omkring dem, och då fagra kvinnoögon sända dem beundrande blickar, stiger en fin doft ur djupet af deras kalkar. Det är blom-mornas hviskningar till deras systrar kvinnorna. »Tag oss!» säga de, »för er skull anlägg vi våra skimrande färger, för er utveckla vi våra formsköna blomkronor, och vår plats är vid edert bröst eller i edert mjuka hår.»

För att sätta Iduns tusentals kvinnliga läsare när och fjärran i korrespondens med deras många vackra japanska syskon på den nyss avslutade chrysanthemumutställningen i hufvudstaden, ha vi låtit en af våra tecknare i dagens nummer gifva en bild från densamma. Teckningen återger det ögonblick, då utställningen öppnades i närvaro af prins Eugen, hvars bild synes i gruppen längst nere till vänster. Öfverst å samma sida sitta de tre japanskorna mot bakgrunden af det med kulörta lyktor prydda japanska tehuset.

skulle tuppen under min vistelse där på annat håll förflyttas.

Inte för att jag bär agg till könet, åhnej! — men jag ville naturligtvis hafva morgonfrid, och det får man inte, där sådana herrar regera.

Åh, det var härligt däruppe på liden, där den rödstrukna bondgården lyste i solskenet med sina hvita knutar och fönsterfoder! Det var som ett friskt skratt från röda läppar — och i luften låg det doft af barr och kåda från skogen, som klättrade högt upp efter bergäsen.

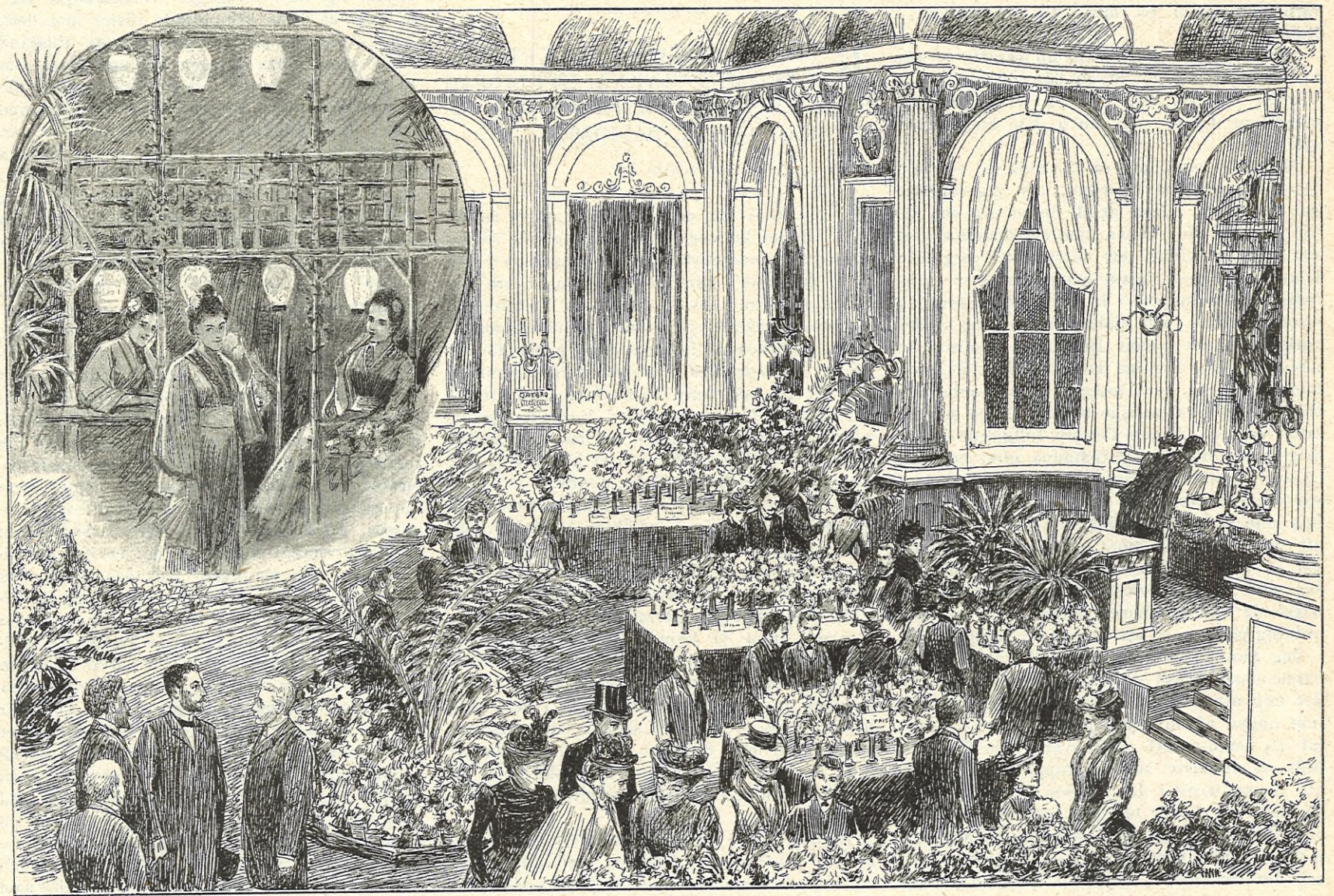
Mor och pigan kommo just från sommarföjset med mjölkbyttorna, och jag blef genast visad in till mitt sommarbo.

Allting var bra — utsikten öfver vidderna och älfven där nedanför, sängen med sitt röd- och hvitrutiga drälltäcke, spegeln under den blomsterkransade gratulationstaflan på väggen och så ej minst mors muntliga bekräftelse

mig. Men det var just, hvad han inte gjorde — inte det allra minsta. I stället öppnade han näbben först som på försök, sedan helt och hållet, och stötte så ut ett *kukuliku!* så gällt och skarpt, att jag — jaa, jag vaknade. Jag tänkte just tacka Gud, för att det endast var en dröm, när återigen ett kukuliku! tonade där ute i morgonfriskheten — och så ett till och se'n i oändlighet.

Ehuru det ju är bra mycket naturligare af en tupp att gala än att värpa, så blef jag förargad både på tuppen och bondmor. En sådan falsk varelse, som med det trovärdigaste utseende hade försäkrat mig, att hon skickat bort honom till Anders Petters, västerst i byn.

Vänta hon mej. Och fortare än annars kom jag i kläderna, för att hon inte ett ögonblick skulle få tro, att jag ingenting hört.

CHRYSANTHEMUM-UTSTÄLLNINGEN I STOCKHOLM. TECKNING FÖR IDUN AF TYCHO ÖDBERG.

HISTORIEN OM EN HÖNA. AF MARIA RIECK-MÜLLER.

HAR NÅGON HÖRT en höna gala? Det har jag, och det var ändå bara en vanlig anständig, värpande bondhöna, som aldrig i sitt lif sett herrskap på så nära håll, att hon ens hade den aflägsnaste aning om ett sådant ord som *emancipation*.

Och hon gol inte för sitt nöjes skull min-sann, utan af — ja, det låter märkvärdigt — af den djupaste plikt känsla.

Det var på försommaren. Jag hade långt uppe i en fjällby försäkrat mig om sommar-nöje i en bondgård. När den skriftliga upp-görelsen skedde, hade jag som oefftergiftigt vill-kor fastställt, att om höns funnes på gården,

på, att tuppen redan blifvit buren i korg till Anders Petters, västerst i byn.

Det var med en särskild behaglig känsla af välbefinnande och ro jag sedan på kvällen kröp ned under det rödrutiga täcket. Jag kände, att jag nu skulle få njuta en efter-längtdad tid af hvila och lugn och få inrätta mitt lif såsom jag bäst ville — och så somnade jag. Och jag sof, sof så godt och oskuld-sfullt, som man gör, när man tycker sig ha kommit i ett stilla, vänskapligt förhållande till världen och människorna i allmänhet, sin närmaste omgivning i synnerhet. Och jag drömde så vackert och barnsligt, att jag var barn igen och satt med den tupp-prydda abc-boken på knä. Jag hade varit flitig och snäll och satt just i starkaste spänning och stirrade på tuppen, som naturligtvis skulle värpa åt

Det var en vidunderligt frisk och härlig morgon, med glittrande dagg på buskar och strå. Ja, det såg jag sedan — inte just när jag kom ut på förstugubron, ty då var jag ond och hade bara mor och tuppen i tankarna.

Och där ute på gården, midt i hönsflocken, stod mor själf. Men hon såg alldeles tillin-tetgjord ut och lade inte ens märke till mig, utan stod där och slog ihop händerna och stönade: »o, herre jestaligen och herreje!»

»God morgon mor! Tuppen måtte inte ha' trifts så väl hos Anders Petters!» sa jag bra nog käckt.

»Han ä' hos Anders Petters! Tror hon jag ljug'?» — Mor vände sig till hälften emot mig och fortsatte sedan att oja sig och stirra på hönsen.

»Har ni fått en ny tupp särskildt för min

räkning i dag då?» — Nu var jag rasande och tänkte, det var bäst att göra upp saken med ens.

Då vände sig mor helt om och gick ett par steg emot mig. Hon hade nästan gråten i halsen, när hon med en blick åt hönsen sa: »Nej, bevara mig, om det vore så väl ändå, men jag tror i stället, att själfvaste Skam varit i en af hönorna! Har hon int' hovera' sej och gale' te' morgon, så en kan bli' från förståne! Det ä' visst i världens yttersta tid!»

Och som för att bekräfta mors farhågor höjde verkligen en af hönorna på hufvudet, purrade upp fjädrarna, ställde sig på ett ben och gol — gol så käckt tupplikt, att jag i första häpenheten inte kom mig för att säga ett ord. Sedan gick hon stolt och röd i kammen bort till afskrädeshögen med alla de andra hönorna efter sig, och där uppe på högen gol hon igen.

»Jaa, där hör hon själf.» — Nu stodo tårarna i ögonen på mor, och hon snöt sig i förklädet.

»Ja, men,» — jag måste nu skratta — »är ni säker på, att det är en höna?»

»Om det ä' Ja, och en af mina bästa värphönr till — och nu ä' hon kanske förgjord!»

Mor såg verkligen så upprörd ut, att min förargelse alldeles försvann, och jag försökte nu att trösta. Hon skulle lugna sig och se, om inte till slut hönan gjorde detsamma. Det var kanske endast ett uttryck af sorg från hennes sida, nu, första morgonen efter skilsmässan från tuppen. Ja, mor trodde som jag efter en stund, och under dagens lopp hördes verkligen intet annat ljud från hönorna än deras vanliga, fredliga kakaka. Men följande morgon och så hvar morgon sedan under den tid, som den rättmätige styresmannen och galaren var hos Anders Petters, fullgjorde denna originella höna sin själfpåtaga plikt och gol, så hon kunde spränga sig. Och hvad som var ändå underligare: under denna period var hon inte så mycket höna, att hon ens värpte ett enda ägg, till mors stora sorg. Nej, hon var en höna med karaktär, som inte ville fuska med litet af hvarje. Men så samlade hon också de andra hönorna omkring sig och höll ordning på dem, så att det var en glädje att se.

Jag kunde verkligen inte begära att få äfven henne bortskickad — för resten intresserade det mig att studera henne, och hvem vet, om inte någon af de andra hönorna då hade börjat på samma sätt. Hon var i alla fall inte fullt så intensiv som en tupp, och jag bad, att denne herre i det längsta skulle få vara, där han var. Mor började också så småningom vänja sig vid *eländet*, som hon kallade det, men att Skam varit i hönan, det bedyrade hon, och det var inte så utan, att hon med en viss respekt betraktade henne.

Dagen före min afresa — det var en månad senare — skickades pigan efter tuppen, för att jag skulle få se, huru hönan då skulle bära sig åt.

Ja, det var nog så lustigt.

Väckt af den rätta galarens morgonhälsning, skyndade jag till fönstret, och därute gick han med sitt harem i hälarne — den lilla galande hönan närmast efter.

När tuppens kukuliku hade förklingat, sprang

hon fram bredvid honom, purrade upp fjädrarna, sträckte på halsen och stötte fram ett ku - , men så blef det intet mer, resten fastnade i halsen. Hon såg först med ett öga på tuppen, som högg efter henne, och sedan, som fattad af en idé, sprang hon halffluxande in i ladugårdsporten.

Efter en stund kom mor ut därifrån med ett glädjestrålade uttryck öfver sitt bruna ansikte och ett ägg i handen. När hon fick syn på mig i fönstret, ropade hon, i det hon visade ägget:

»Ser hon, det blef folk af höna' ändå! Det behöfdes int' mer, än att tuppen kom hem, så for Skam ur'na igen. Och Gudskelof för det! En höna ska' vara en höna!»

Ja, det var historien, och har den någon förtjänst, så är det, att den är sann. Har den någon *sens moral*, så är det nog bara hönsmoral och ingenting att fästa sig vid.

KVINNOFRÅGAN OCH KULTURSTRÖMNINGARNA. ETT BIDRAG TILL KVINNOEMANCIPATIONENS HISTORIA. AF I. A. DAVIDSSON.

FORTS. OCH SLUT FR. FÖREG. N:R.

VI VILJA här endast nämna några namn. Hvem känner ej en mademoiselle l'Espinasse, d'Alemberts väninna, eller madame d'Epinau, Rousseau's väninna, eller den celebra madame Jouffrin, i hvars salong en Voltaire och Rousseau brukade uppläsa sina förnämsta alster, innan de utkommo i bokmarknaden, och där det 18:de århundradets litterära storheter samlades för att diskutera tidens frågor, så att det till slut blef coutume bland Europas furstar, »de upplysta despoterna», att hafva särskilda sändebud i Paris »för att få kännedom om, hvad som beslöts i madame Jouffrins salong?» Och hvem känner ej en madame Staël von Holstein, »Corinnes» odödliga författarinna, eller en madame Rolland, »Girondismens själf», och hvem vet ej, hvilken betydande roll dessa spelade äfven i tidens politiska händelser.

Men ej blott på litteraturens och politikens himmel finna vi kvinnor intaga en plats så framstående, att vi i våra dagar sakna motstycke därtill; äfven på konstens och vetenskapens altaren offrade kvinnorna i det 18:de århundradet, och namn sådana som madame Talma och mrs Siddons skola alltid nämnas med beundran och stolthet, när talet faller på konstens och vetenskapens triumfer under förra seklet.

Härvid är nu att lägga märke till, att industriens utveckling i förening med upptäckter och uppfinningar på alla områden i slutet af förra och början på detta århundrade hade satt kvinnorna i tillfälle att ägna åtminstone hälften af den tid, som fordom användes till de husliga sysslornas skötande, åt intellektuella studier och sociala spörsmål.

Men det inträffade snart åter en reaktion på kvinnoemancipationens område. Den s. k. »nyromantiska» rörelsen, som gick öfver Europa under 1800-talets första hälft, är nämligen att betrakta som en reaktion mot den franska revolutionens frihetssträfvanden. Den sökte

återföra folken till humanismens och renaissance-tid, och därmed gjorde sig åter den grekisk-romerska kulturen gällande. Detta spåras särskildt i nyromantikernas uppfattning af kvinnan. Ty nyromantiken såg i kvinnan en blyg och ömtålig blomma, en drifhusväxt, som skulle angripas af nattfrost och frysa bort, om den komme ut i livets skarpa luft. Hon skulle därför förblifva i hemmets varma jordmån och där utveckla sin kvinnliga fågning och doft för mannen, hvilken skulle bära henne på ömma och skonsamma händer och beskärma henne mot livets omildhet.

I nyromantikernas dikter och drömmar blef kvinnan under denna tid ett halft öfverjordiskt väsen, som föga lämpade sig att deltaga i hvardagslivets prosaiska arbeten; i det verkliga livet blef hon en underlig blandning af ett dylikt väsen och mannens slafvinna, af ängel och arbetsdjur, ett tillstånd, som i längden visade sig vara odrägligt. Också höjde sig i midten af detta århundrade röster mot detta kvinnornas onaturliga och osunda tillstånd, och liksom förra gången utgingo dessa från England. De funno i den store engelske filosofen John Stuart Mill sin förnämste förkämpe. Det vore ovärdigt, att kvinnorna skulle vara utestängda från ett verksamhetsfält, som de lika väl som männen kunde sköta. Så resonerade Mill och hans meningsfränder bland kvinnorna, bland hvilka särskildt må nämnas George Sand (madame Dudevant) och vår egen landsmaninna, den frejdade Fredrika Bremer.

Och det är ej blott ovärdigt, det är äfven förnuftsstridigt. Ty det finnes ej det ringaste bevis för, att kvinnans andliga begåfning är ringare eller annorlunda än mannens. På alla de områden, där kvinnan under en följd af släktled fått tillfälle att verka, har hon presterat ett arbete, som är fullgodt med mannens. Hafva vi ej haft förståndiga och kraftfulla regentinnor, snillrika skaldinnor och skådespelerskor? Har manne Sverige haft någon mera imponant företeelse på tronen än drottning Margareta, som anticiperade flere århundraden skandinavismens storartade idé: ett enigt skandinavien, och verkligen lyckades genomföra denna idé för en tid. Eller drottning Kristina, »som», efter hvad Thorild säger, »var stor nog att leende kasta bort en krona, för hvilken ståtliga leksak de största karlar i världen gjort så många tusende, blodiga dårskaper?»

Men vi behöfva ej gå till tronens höjd för att få bevis för kvinnans andliga jämlikhet med mannen. Låt oss t. ex. vända oss till litteraturen. Hvilken af sjuuttonhundratalets skaldar är ännu mest populär och kan med nöje läsas såväl i slott som koja? Det är ju Anna Maria Lenngren! Kellgren, Atterbom, Ling, ja, själfva Tegnér hafva åldratts och kunna ej läsas med så mycken förståelse som fru Lenngren; hon ensam är evigt ung!

Vi se här af, att äfven historien visar, att det ej finnes någon olikhet i mannens och kvinnans andliga natur.

Emellertid *upptäckte* (?) den alltför högt skattade skriftställaren Spencer, att kvinnans anlag på grund af vissa fysiologiska egendomligheter äro af annan art än mannens, och att det därför finnes arbeten, som en man kan sköta bättre än en kvinna och tvärtom. Denna s. k. upptäckt har emellertid begagnats af

Bal-Siden

65 öre till kr. 16: 45 pr meter

från mina egna fabriker

äfvensom svart, hvitt och kulört Henneberg-Siden från 65 öre till kr. 16: 45 pr meter — slät, randig, rutig, fasonerad, damast m. m. (cirka 240 olika kvalitéer och 2,000 olika färger, mönster m. m.).

Siden-Damast	fr 90 öre—16,45	Bal-Siden	fr. 65 öre—16,45
Siden-Bastklädn. pr robe	kr. 12,30—58,80	Siden-Grenadin	» 90 öre— 8,65
Siden-Foulard, tryckt	» 85 öre— 3,85	Siden-Bengalin	» kr. 1,75— 8,35

pr mtr. Siden-Armüres, Monopols, Cristalliques, Moire antique, Duchesse, Princesse, Moscovite, Marcellines, sidentäcken och fansiden m. m. porto- och tullfritt till hemmet. Profver och katalog omgående. — Dubbelt porto till Schweiz.

G. Hennebergs Siden-Fabrik, Zürich.
(K. & K. Hofleverantör.)

anti-kvinnoemancipationens anhängare till deras reaktionära sträfvanden. Det är därpå de byggt sina påståenden, att mannens och kvinnans naturer äro väsentligen olika och därför yrka, att mannen och kvinnan skola hafva sina egna, vidt skilda verksamhetsområden.

Det torde dock vara klart, att, äfven med erkännandet af detta sakförhållande, därmed ej lämnas något som helt försvar för kvinnans inspärrande i hemmet och utestängande från det offentliga lifvets pröfvande men stärkande stridigheter. Huru många krafter och anlag förlösas icke i hemmet, hvilka, om de fått tillfälle att utveckla sig i frihet, skulle hafva bidragit till kulturens höjande och samhällenas lycka!

Helt säkert skall det ock komma en tid, då man skall se ned på anti-kvinnoemancipationens sträfvanden att begränsa kvinnans verksamhetskrets till hemmet med samma medlid samma löje, som vi nu se ned på forna tiders försök att fränkänna kvinnan en odödlig själ!

(Slut.)

DU GRÖNA STIG ...

DU GRÖNA STIG, jag vandrade en gång, när under lindehvalf låg solskensdager, och från hvar krona jublade en sång, och ljus i blom stod hvarje tufva fager.

Du gröna stig, som lärde mig förstå det mänskligt högsta, som kan lyckliggöra, där mot min barm jag känt ett hjärta slå och hört en stämma hviska vid mitt öra.

Min gröna stig, du ligger vissnad re'n, och ingen enda blomma där jag bryter, och sångens jubel tystnat längese'n, blott stormen nu i nakna kronor ryter.

Men minnets trollmakt evigt gömmer du, en huldra likt, som intet kan förgöra, och under lindehvalf mig tycks ännu två varma läppar hviska vid mitt öra ...

TEMPUS.

RESESTIPENDIER ÅT LÄRARINNOR. Ett flertal föreståndare för högre flickskolor i riket har hos k. m:t begärt, att resestipendier af allmänna medel måtte beredas lärarinnor i främmande levande språk vid dylika skolor för att genom resor i främmande länder kunna underhålla och utvidga sina kunskaper i dessa språk.

Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk, till hvilken ärendet, såväl som till domkapiteln, remitterats, har på grund af att sådana resor äro för ändamålet önskvärda och att de i allmänhet ej torde kunna ske utan understöd från statens sida beslutit tillstyrka ansökningen.

FURU THYRA GRAFSTRÖMS TEXTILUTSTÄLLNING är den senaste i raden af dylika expositioner, som nu börja öfverbjuda hvarandra i fråga om konstnärligt smakfulla prydnadsalster för de rikas hem.

Bland föremålen intaga gobelinerna en mycket framskjuten plats, och den vackraste bland dessa är odisputabelt den af artisten N. Lundström komponerade, som framställer fasaner mot en bakgrund af frodigt löfverk. Det är ett stycke förträfflig naturskildring à la Liljefors i friska färger och med smidiga linier, som nästan komma en att glömma, att man har ett väfnadsarbete framför sig.

För öfrigt förtjäna att framhållas artisten G. Wennerbergs mönster till länstolsbeklädnad med valmo och kastanjer, fröken H. Starcks särdeles tilltalande mönster i grönt med stiliserade hvita blommor, afsedt för soffa i ett herr-rum, och fröken E. Nordenfalks briljanta nässelbård på en gul sidenportiere. Nämnna vi till sist, att en gul sidenskärm i empire med ett litet därå anbragt läckert broderi väckte damernas samfälliga entusiasm, och att det fanns en uppsjö af kuddar, dukar och draperier, å hvilka en rik flora blomstrade, hafva vi framhållit det väsentligaste af den vackra utställningens många föremål.

KUNGL. TEATERN. Andra Grieg-konserten ägde rum den 7 dennes, likaledes inför en fulltalig publik, bland hvilken märktes konungen, kronprinsessan Victoria med sina båda äldsta söner, prins Carl med gemål samt prins Eugén. Utom de norska folkvisor för barytonsolo och manskör samt

HYLIN & CoS

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HELIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULDMEDALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan - Vesterlånggatan 16.
A. T. 64 69. A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

»Solvejgs Sang» för stråkorkester, hvilka förekommo på första konsertens program, utfördes nu som orkesternummer trenne originella symfoniska danser och en förtjusande melodi för stråkorkester, kallad »Det förste Möde»; vidare åtskilliga sånger med piano, förträffligt utförda af fru Möller äfven som de storslagna körstyckena »Foran Sydens Kloster» för soli, damkör och orkester samt »Landkjending» för barytonsolo, manskör och orkester. I de båda sistnämnda numren, som erhöilo ett alltegenom praktfullt utförande, sköttes solostämmorna högst förtjänstfullt af fruarna Linder och Möller samt hr Lundqvist. »Landkjending» hänförde publiken formligen och måste i sin helhet omtagas. Entusiasmen var för öfrigt hela aftonen omisskännlig och otaliga inropingar förekommo.

— På den tredje Grieg-konserten den 9 dennes utgjordes de egentliga nyheterna för kvällen af den framstående pianisten Leonard Borwicks insats i programmet: pianostämman i den utmärkt storslagna a-moll-konserten för piano och orkester samt några solostycken ur suiten »Fra Holbergs tid». Herr B:s verkligt besjälade utförande väckte fullkomligt jubel, som i lika hög grad gällde komponisten och kompositören. Fru Möllers sånger — bland hvilka Ragna och Ragnhild voro nya för kvällen — hr C. F. Lundqvists ståtliga stämman i »Henrik Wergeland» och »Landkjending», hofkapellets utmärkta spel i de symfoniska danserna m. m. — allt bidrog till den äkta högtidsstämning, i hvilken äfven denna gång flere medlemmar af konungahuset deltago.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan. Prenumerera på prof från det nya kvartalet!

Sparkasseräkning

Räntegodtgörelse 5 proc.

I landsorten boende torde hänvända sig direkt till banken.

Aktiebolaget
Stockholms Diskontobank

Hufvudkontor:
1 Regeringsgatan 1
Afdelningskontor: HÖTORGET 8.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.

Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Aktiebolaget
Sundsvalls Handelsbank,

Gustaf Adolfs Torg n:r 14,
godtgör å sparkasseräkning ----- 5 %.
Å hvarje bok kan lyftas intill kr. 1,000 i månaden utan särskild uppsägning.

Märkning.

Märkning utföres väl och billigt. Adress
Fru Hammar, Sibyllegatan 35, n. b. (877)

ELLEN WESTERBERG,
Barnmorska.
Bryggaregatan 2 B, 1 tr. Tel. Br. 12 03.

Banyuls Trilles.

Ett aptitgivande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.

Pris pr butelj kr. 3.50 hos
Högstedt & Co,
Stockholm, 32 Regeringsgatan

Yllefris

och
Boj
till Portierer,
Gardiner, Borddukar,
150 cm. 4 kr., 180 cm. 5 kr.
E. W. FORSBERG & Co,
19 Vesterlånggatan 19.

C. E. Lagerström
Stockholm
Frejamagasinet
Sybehörs- och Modeaffär.
Specialitet:
Garneringsartiklar
till klädningar o. kappor.

Silfver
för bosättning
i största urval, till
billigaste pris hos
K. ANDERSON,
Hofjuvelerare,
1 Jakobstorg 1.

Ö Fru A telier för Damtoiletter
ÖRNS A Stockholm, 19 Tunnelgatan
rekommenderas i benägen åtanke. Välkänt
elegant snitt till moderata priser. Särskild
afdelning för beställningar från landsorten,
som utföras omsorgsfullt utan profning då
ett välsittande lif insändes jämte längdmått
på kjolens bak-, sid- och framvåd, och då
för ändamålet särskildt konstruerade meka-
niska byster inköps, kan hvarje figur på-
räkna ett välsittande arbete. Finaste re-
kommendationer öfver hela landet. Förfråg-
ningar besvaras omgående. Telegrafadress
ÖRNS, Stockholm. (S. T. A. 58410)

För utstyrselar,

Duktyger, linne- och bomullsvaror,
billigast hos
BRÖDERNA SVENSSON & Co,
16 Hamngatan 16.

Siden- och Ylle- Klädningsstyger

af säsongens alla nyheter i stort urval till låga,
bestämda priser.

OBS.! Nyheter inkomma dagligen.
OBS.! Proffer franko på begäran.

K. M. LUNDBERG.

Prenumerera på

”KAMRATEN”,

Illustrerad tidning för Sveriges ungdom.

Lacave & Co Äkta Spanska Viner

Husmodrar!
Spara
är lösen för hvarje husmoder med en begränsad hushållspenning!
Huru göra en verkligt stor besparing? Jo, använd den i Edra hushåll Pellerins Margarin, Göteborg, som är bäst, drygast och billigast!

Zürcher-Sidentyger

till fabrikspriser franko och tullfritt
från 50 öre pr meter till kr. 20.

Rekvirera provver af våra nyheter i svarta, hvita & kulörta sidentyger. Gediget urval till sal-, sällskaps- och promenadtoiletter. Sändas direkt till privatpersoner meter- & styckevis.

E. Spinner & Cie,

Zürich, Schweiz

förr J. Zürrers Sidenfabrik, äldsta Siden-etablissementet i Zürich, grundlagt 1825.

Kokspriset

vid

Stockholms Gasverk

är fr. o. m. den 4 November 1899:

1 kr. 10 öre pr hl. för okrossad och
1 kr. 25 öre pr hl. för krossad vara.

För hemtransport tillkommer 10 öre pr hl.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.

Stenkol, Cokes,
1:a maskinkrossad **Anthracit,**
bästa bränsle för illuminationskaminer och värmenecessärer.
Carré-Briketter
för kokspisar, kakelugnar, strykugnar m. m.

Allm. tel. 22 88. Kontor: 22 Skeppsbron 22. Rikstelefon 427.
Allm. tel. 60 19. Försäljning: 5 Strandvägen 5. Rikstelefon 22 20.
Allm. tel. 61 98. Filial: 1 Parmmätaregatan 1. Rikstelefon 20 12.

H. G. Söderbergs

Import-Aktiebolag.

Antracit
Stenkol
Gokes

Äkta Marie-Briquetter.

Kontor: Slussplan 63A.

(Räntmästarehuset)
Allm. Tel. 25 82 & 4 51.
Riks- = 5 75.

Örebro Kex

Bäst! * Billigast!

Säljes hos herrar Speceri-, Dellkates- och Kaffehandlande.

Getå Pensionat.

adr. ÅBY (Östergötland).

Lämpligt för personer, som önska vistas på landet någon tid äfven under höst, vinter och vår.

Naturskönt läge vid sjö (Bråviken), skyddadt mot kalla vindar af Kolmårdens skogshöjder.

Nära stad (Norrköping). En timmes ångbåtsresa eller ungefär samma tids färd pr åkdon till Åby och därifrån pr järnväg.

Bekväma åkdon för utfärder.

Enkel, men bekväm möblering.
Gods sängar. Piano.

Godt bord. Varmbadhus.

Rikstelefon.

Priset för fullständig inackordering är beräknadt till omkring 4 kr. pr dag.
Korrespondens under ofvanstående adress.

Nestlé's Barnmjöl.

Bästa näringsmedel för barn.

30-årig framgång.

Säljes på alla apotek. Parti-försäljning Instruktionsapoteket Nordstjernan. Prof gratis från HECTOR & C:o, Skeppsbron 18, Stockholm.

MUSIK-INSTRUMENTER

af alla slag,
Prisk. sändes gratis.
Strängar och Tillbehör
erhållas bäst och billigast från
A. Th. Nilssons Musikhandel,
Norrköping.

Aktiebolaget

Per Perssons Väf- o. Stickmaskin,
Drottninggatan 21 B, Stockholm.

Guldmedalj Malmö 1896,
Stockholm 1897.

Nutidens bästa

STICKMASKINER.

Omsorgsfullaste arbete.

Största användbarhet.

Billigaste pris.

Köpare erhålla under-
visning gratis.

Bolinders Gaskök

ekonomiska — hållbara — billiga.

Köp alltid radiatorsmör!

Via postlinien SASSNITZ-TRELLEBORG

förmedlas den snabbaste förbindelsen till kontinenten medelst de stora, elegant och bekvämt inredda *Hjulångarne Svea* och *Germania* samt propellerångarna *Rex* och *Imperator*. OBS! Endast en tullbehandling! Vidare genom von Essen & Frick, Malmö, Kontinentkontoret, Trelleborg, och Stockholms Resebureau, Stockholm, genom hvilken senare biljetter för resor öfver hela världen tillhandahållas. Svenska rundresebiljetter utlämnas genast utan tillägg af provision.

Cibils

världsberömda flytande
BULJONG

rekommenderas till alla husmodrar.

Soppa à la 'Cibils'.

Sopprötter kokas väl i den kvantitet vatten, som anses behöflig, afslås eller passeras genom durkslag. Därefter tillsättes 'Cibils', hvarvid beaktas, att soppan är lagom stark, när den är lagom salt. Får uppkoka och serveras. Således ingen tillsats af enbart salt eller krydda. I minut hos delikates- och specerihandlare. En gros hos I. Lagervall & C:o, Göteborg.

Hvad skall man blifva?

Två betalande elever antagas hos Fotograf ERIKSEN, Vestervik. (856)

Genom apotek och hrr handlande samt direkt erhålles

Santalmissionens

TE
Broken Orange
Pekoe à 6:40 pr kg.
Nästan omedelbart färdigt för servering.
Drygast.
Märk! Vi sälja denna prima sort oblandad 3 å 4 kr. billigare pr kilo än vissa andra firmor.
Pekoe à 5:60 pr kg.
Mindre aromikt. Utmärkt hvardagste.
Insänd 40 öre i frimärken, så erhålles prof af önskad sort.

Santalmissionens Tedepot,
Trievaldgränd 2, Stockholm.

När det blir kyligt

smakar en god kopp kaffe bättre än eljest, synnerligast om Edert kaffe är blandadt med Stockholms Kaffe-Aktiebolags berömda Intubikaffe, som af de mest framstående professorer och läkare erkännes att som tillsats göra kaffet hälsosamt, billigt, drygt och välsmakande, och skyddar man sig äfven därigenom mot kaffe-förgiftning, som uppstår vid bruk af kaffe enbart. Detta Intubikaffe säljes i hvarje välordnad speceri- och diversehandel i paketer à 25 och à 10 öre, men bör man akta sig för alla värdelösa efterapningar, som gå under namn af äkta, prima eller andra benämningar, hvarför man bör efterse att å hvarje paket är tryckt firmans namn, Stockholms Kaffe-Aktiebolag, samt dess fabriksmärke med ordet 'Patent', ty endast dessa äro verkligt äkta och garanterade att innehålla den hälsosammaste och bästa kaffetillsättning.

Crème de Cholepalmine,
utmärkt hudmedel mot köld,
säljes i tuber à 30 öre och 1 krona
hos Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande m. fl. samt å Apoteken.

SKULLE NÅGON af Iduns vänliga läsare rinnor, som har tid att disponera, vilja af deltagande skänka bref eller besök åt den, som känner sig mycket ensam, så erhålles hennes adress om svar godhetsfullt insändas till 'Erkänksam', Iduns expedition. (879)

FIN, HVIT OCH FRAICHE
hud och hy befördas bäst genom att alltid använda den för huden alldeles speciell välgörande *F. Paul's AZYMOLTVÄL*. Tillverkas under läkarekontroll. Guldmedalj London 1899. Säljes å Apotek, Parfym- och Speceriaffärer. (S. T. A. 66020)

LEDIGA PLATSER

Husföreståndarinna,

van såväl att förestå större hushåll, som äfven något vid bokföring, erhåller anställning hos officerskår under 1900 års vapenöfningar. Betyg och löneanspråk insändas till Löjtnant E. Hederstierna, Wexjö, hvilken meddelar närmare upplysningar. (867)

EN BILDAD FLICKA, enkel och anspråkslös, kunnig i god matlagning, erhåller plats till 1 dec. att deltaga uti inomhus förefallande göromål. Stort afseende fästes vid jämnt och vänligt sinne samt pliktrohet och ordningssinne. Svar till 'Ring', p. r. Göteborg. (876)

LÄRARINNON, Vårdinnor, Sällskapsdammer, Affärs- och Hushållsbiträden få goda platser genom Norra Inack-Byrån, Mästar-Samuels. 62, Stockholm. (872)

EN UNG, MUSIKALISK FLICKA, som är villig att mot fritt vivre vistas hos en stilla familj på landet och undervisa en 6 års gosse, erhåller anställning nu genast. Svar med fotografi till Fru Calla Planthaber, Kuddby. (880)

EN BILDAD, MUSIKALISK FRÖKEN,

med godt utseende, öfver 30 år, får god plats som värdinna hos förmögen arbetsman. Svar med fotografi och löneanspråk torde före den 15 nov. sändas till 'E. X. V.', Jönköping p. r.

PLATSSÖKANDE.

BILDAD, arbetsam flicka söker plats B Kunnig i matlagning, bakning, sömnad, handarbeten m. m. Svar 'Villig hjälpreda', Iduns exp. f. v. b. (873)

UNDERVISNINGSVAN LÄRARINNA söker plats till nyåret. Kunnig i alla svenska ämnen, språk, musik, handarbet. Svar 'Flit', Iduns exp. f. v. b. (871)

UNG, BILDAD, språkkunnig 20-årig flicka af aktad familj önskar plats som sällskap åt äldre dam, helst å egendom på landet. Svar till 'R. A. 10683', Iduns exp.

LÄRARINNA med flera års vana vid L undervisning önskar plats. Svar till 'Språkkunnig lärarinna', Iduns exp. (866)

PLATS I SKOLA eller familj på nyåret eller till våren önskas af bättre, anspråkslös, musikalisk flicka, som nu genomgår fröken Lundins och Handarbetets Vänners kurser; är äfven kunnig i konstväfnad. Svar till '24 år', Bokh. A. B. Minerva, Stockholm. (868)

EN PÄLITLIG och snäll flicka från landet, något kunnig i matlagning samt van vid inomhus förefallande göromål, önskar gå frun tillhanda samt blifva ansedd såsom medlem inom familjen. Helst i ett troende hem. Svar märkt 'A. L.' afhämtas på Norrtelje postkontor (adr. Norrtelje). (865)

EN 19 ÅRS FLICKA, något kunnig i linnesömnad, strykning, väfnad, handarbete samt musik och villig deltaga i alla inom ett hushåll förekommande göromål, söker plats nu genast eller längre fram, eventuellt 1 jan. Svar emotses under märke '1822/80', adress S. Gumæ:ii Annonsbyrå, Stockholm. (G. 5672)

UNG, BILDAD, något musikalisk flicka, med glad lyne och godt sätt att vara, söker plats antingen som skrifbiträde och hjälp i hemmet eller å kontor. Svar till 'Gerda', denna tidnings exp. (875)

EN UNG FLICKA, som genomgått Handarbets Vänners väf- och syskola önskar plats i större tapisseriaffär, helst i Norrlandsstad. Ingen lön fordras, endast fritt vivre. Svar till 'B. H.', Iduns exp. (884)

UNG, bildad flicka önskar plats så som sällskap och hjälp åt äldre dam el. i god fam. boende i Stockh. Svar till 'Genast 23 år', Iduns exp. f. v. b.

PLATS

önskas efter jul under 3 å 4 månader i familj för undervisning åt flickor (i teckning, målning och dekorativa arbeten. Något arvode önskas. Svar till 'B. L.', poste restante Kristianstad. (844)

EN FLICKA af god familj önskar plats i ett bättre hus, att gå frun tillhanda. Sökanden är kunnig i inomhus förefallande göromål samt handarbete. Den här reflekterar torde godhetsfullt sända svar till 'D. A. O.', Nordiska Annonsbyrån, Göteborg. (Nord. A. B. 9376)

EN UNG FLICKA af god familj önskar mot fritt vivre eller mot erläggande af en liten afgift få komma i en aktad, bild. och trell. familj på landet i mellersta Sverige eller Småland som sällskap och lektriss. Önskar få ett godt hem och anses som medlem af familjen. Svar till 'Norrlandska 21 år', Iduns exp., Stockholm. (869)

Nerv- och lindrigt sinnessjuka

mottagas i ett stilla och privat hem, till inackordering och omsorgsfullt vård, af under-tecknad som därvid äger flerårig vana. Skriftliga rekommendationer af läkare samt muntliga lämnas af Fröken Sofie Röhl, Humlegårdsgatan 22, 3 tr upp, Sthlm.
Fru IDA JANSON, Hammesplanaden 3, Upsala. Rikstelefon 490. (G. 91696)

ETT BARNLÖST PRÄSTFOLK, som bägge äro vana vid undervisning, mottaga från början af nästa år 2 gossar till inläsning i allmänna läroverkets 4 första klasser. Och vilja vi söka gifva såväl ett godt hem som grundlig undervisning. Bref till 'S.', adr. Åtorp (Värmlands län). Referenser: kontraktsprästen, hofpredikanten m. m. L. G. Lindström samt rektor vid allm. lärov., fil. dr S. W. Tenow, Kristinehamn.

DAME FRANÇAISE, protestante, diplomée, recevatr deux jeunes filles comme pensionnaires: meilleures references.
Adresse: Mademoiselle de Breyne, Avenue Lemaire, Malo les Bains, Nord-France.